

Hammastekninen ala huolissaan potilasturvallisuudesta - valmistako turkulaisten hammasproteesit jatkossa kiinalainen hammasteknikko?

Hammasteknisen alan järjestöt ovat syvästi huolissaan potilasturvallisuudesta sekä hammasteknisen alan tulevaisuudesta ja työllisyydestä Suomessa. Yleisen taloudellisen tilanteen heikentyessä monet kaupungit ja kunnat ovat pakotettuja hakemaan nopeita säästöjä mm. hankintakilpailutuksen kautta eikä asioita aina ajatella kokonaistaloudellisesti pitkällä aikavälillä. Turussa hammasteknisten laitteiden hankintakilpailun voittanut yritys tilaa tuotteensa Kiinasta. Kaupungin päätös merkitsee turkulaisille hammaslaboratorioille töiden vähenemistä ja tätä kautta myös osaamisen ylläpidon heikentymistä. Toivottavasti virkamiehet eivät tehneet päätöstä, joka voi lopulta tulla kalliiksi. Hammastekniset kojeet ovat ymmärrettävästi hinnaltaan erittäin edullisia verrattuna kotimaassa tuotettuihin, mutta muutama asia vaatii kuitenkin kriittistä tarkastelua.

Suomessa pitää potilasturvallisuutta ja terveydenhuollon palveluiden laatua edistävän lain mukaan olla laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö eli hammasteknikko (laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994) harjoittaakseen hammasteknikon ammattia. Hammasteknisenalan järjestöjen huolena on, toteutuuko ulkomaan tuonnissa hammasteknikkotoimintaa koskeva kansallinen lainsäädäntö, sillä hammasteknikkona toimimista säätelee sama lainsäädäntö kuin hammaslääkäreitä. Hammasproteesien suunnittelu yhteistyössä hammaslääkärin kanssa on olennainen osa onnistunutta lopputulosta.

Laadukas hammastekniikka tarkoittaa pitkäjänteistä yhteistyötä hammaslääkärin ja tekniikon välillä, kyse on käsityönä valmistettavasta yksilöllisestä ja korkealaatuisesta tuotteesta. Yksilöllisyyden toteutuminen saattaa vaarantua mikäli proteesi valmistetaan ulkomailla eikä työn tilanteella hammaslääkärillä ole tietoa työn valmistajasta. Suomessa valvotaan käytettyjä materiaaleja tarkasti ja niiden yksilöllinen käyttö dokumentoidaan mahdollisia jatkotoimenpiteitä kuten korjauksia tai lisäyksiä varten. Tiedossa ei ole voidaanko ulkomailla teetettyä tuotetta käyttää turvallisesti ja onko sen korjaaminen tarvittaessa mahdollista Suomessa vai korjataanko rikkoutunut proteesi Kiinassa, jolloin potilaan odottama aika voi muodostua kohtuuttomaksi. Tiedossa ei myöskään ole kuka vastaa mahdollisten allergiatapauksien tai rikkoutuneiden laitteiden jatkokustannuksista. Jos ulkomailla teetetty työ päätetään korjata Suomessa, on se myös turvallisuusriski kotimaiselle hammaslaboratoriolle.

Laadullinen arviointi on aina haastavaa, mutta vuonna 2016 tehtyjen koeostojen perusteella tilatut työt eivät olleet tilauksen mukaisia. Myös työtekniisessä laadussa oli huomattavia eroja verrattuna suomalaisen tapaan valmistaa hammasprotee-seja, ainakin tehtyjen koeostojen perusteella.

Hammasteknisen alan järjestöt ovat yhdessä halunneet selvittää ulkomaille työt lähetettävien yritysten asemaa verrattuna Suomessa toimiviin hammaslaboratorioihin hammasteknisiäkojeita valmistavan henkilökunnan koulutuksen ja laillistuksen sekä maksettavien verojen osalta. Asian selvittäminen Valvirassa ja Sosiaali- ja terveysministeriössä on vielä kesken.

Potilaan valinnanvapaus ei toteudu, kun kaupunki tekee päätöksen kotimaisen ja ulkomaisen protetiikan välillä potilaan puolesta sekä pakottaa kunnallisessa hammashoidossa asioivan hankkimaan proteesinsa, purentakiskonsa, oikomiskojeensa, kruununsa jne. Kiinasta.

Korostamme, että potilaalla sekä hammaslääkärillä pitää olla mahdollisuus tilata hammasproteesinsa myös kotimaasta. Hammaslääkäri on vastuussa proteesien kliinisestä hoito-osuudesta, joten hammaslääkärillä tulisi olla autonomia hoitosuunnitelman suhteen. Siksi turkulaisille on annettava mahdollisuus ostaa myös niin halutessaan Suomessa valmistettu korkeasti koulutetun, valvotun ja laillistetun hammasteknikon jäljitettävistä ja dokumentoiduista materiaaleista valmistettu turvallinen tuote.

Hammaslaboratorioliitto ry
Terhi Klint-Pihlajamaa, puheenjohtaja

Erikoishammasteknikkoliitto ry
Ilkka Garaisi puheenjohtaja

Suomen Hammasteknikkoseura ry
Ilkka Tuominen, puheenjohtaja